GAZETA POŁUDNIOWO - PRUSKA.

Nro. 100.

w Srzodę dnia 16. Grudnia 1795.

z Poznania d. 12. Grud.

JW. Generał-Leutenant de Favrat, i JW. Minister de Buchholtz powrocili tutay z Warszawy na dniu onegdayszym.

z Konstantynopola, d. 28. Paźdz.

Głoszą za pewno, iż Porta Trakrat posiłkowy z Szwedami zawarła. — Słychać nawet, iż wkrotce Allians z Danią i z Francyą nastąpi. — Bosniacy niechcą dotąd pozwolić na odstąpienie niektorych powiatow dworowi wiedeńskiemu; zaaresztowali ztąd Kommissarza Tureckiego, ktoren po to do nich wysłanym był. —

z Basel d. 25. Listop.

Tego rana o godzinie 3. Xięzniczka Corka Ludwika XVI. wymienioną tutay została w oberzy trzech kroli: Oddano ią w ręce Xiążęcia de Gavres, ktoren niebawnie z nią wyiechał. Zdaie się iż podroz z Paryża aż dotąd w naywiększcy taiemnicy odprawiła się.

Wiele gazet rozgłosiły były wieść o odwołaniu P. Barthelemi, na ktorego mieysce miał nastąpić P. Cassanelli du Falga: nic niemoże bydź nadto fałszywszego, gdyż przed kilku dniami odebrał P. Barthelemi list od Directorium wykonawczego pełen uymuiących wyrazow. Zdaie się bydź podobną do wiary wiadomość, ktorą odebralismy z Paryża, iż generałowi Pichegru komendę odebrano.

z Ratysbony d. 27. Listop.

Dekret Cesarski ratyfikuiący uchwałę Rzeszy na dniu 7. Pazdziernika zapadłą względnie pokoiu przeczytanym został wczoray na seymie. Cesarz usprawiedliwia spoznienie swey rezolucyi przez przyczynę, iż potrzeba wymagała oczekiwać odpowiedzi rządu Francuzkiego na propozycye pokoju podane w miesiącu ostatnim Lipcu imieniem Rzeszy: odpowiedz ta dopiero 19. Października do wiednia nadeszła. — Przyłączaiąc noty z iedney i z drugiey strony i odpowiedz deputacyi zbawienia publicznego, wystawia Cesarz, iż nieiest podobno samey Rzeszy w tym momencie po odmowię z strony rządu Francuzkiego nastąpioney, wdać się w negocyacyą: przekłada nakoniec, iż z wypadku okoliczności, niepozostaie co innego, iak z bronią w ręku wyiednać sobie i przyspieszyć zawarcie pokoiu sprawiedliwego i przyzwoitego, ktorego rownie iako Głowa Rzeszy, wraz z całym ciałem państwa niemieckiego sobie życzy.

z Manheimu d. 1. Grud.

Po poddaniu Manheimu cały magistrat miasta na dniu 24. Listopada stanął w bramie mieyskiey w swym uroczystym ubiorze na przyięcie generała de Wurmser, i złożył mu powinszowania uniżoności pełne. Regencya Elektora przez osobną deputacyą w pałacu dla niego przygotowanym podobnąż odbyła ceremonią. Z wielkim ukontentowaniem przyiął generał takowe oświadczenia. Na dniu 27. direktor miasta Ruprechr wraz z radą mieyską w assystencyi bractwa strzeleckiego mieyskiego oddał generałowi zwykły podarunek w pewney mierze wina i owsa: poczym zaproszeni byli do stołu. Generał Wurmser żądał od miasta summy 400.000. złł. w nadgrodę dla woyska użytego do oblężenia miasta. Generał Bader wyznaczonym został na kommendanta miasta.

z Moguncyi d. 1. Grud.

Wczoray Francuzi z świtem dnia napadli z wielką mocą na stanowisko Austryakow przy Stromberg; przyszło do żwawey bitwy; nieprzyiaciel

po trzy razy coraz świższemi poſiłkami wsparty nacierał: nakoniec Auſtryacy uſtąpić muſieli większości liczby, i cofneli ſię przez Nahe ku Bingen. Unieſieni zapałem republikanie odważyli ſię pogonić Cesarſkich aż do moſtu pod wyſtrzały armat tak z bateriow na Wyzynie w Rudesheim, iako i na wzgorkach Rohus i Stharlachberg, miotane, lecz po odnieſioney ſtracie w ludziach zniewoleni byli odſtąpić swego zamiaru.

z Frankfortu d. 2. Grud.

Feldmarszałek de Clairfait coraz daley ku Hundsruck poſtępuie w celu przedarcia ſię aż do okolic niższego Renu: Kroki swoie zwraca na przeciw generałowi Jourdan, ktoren aż dotąd wiele poſiłkow odebrał. Na dniu 23. Liſtopada mieli ieszcze Francuzi ſtanowiſka swe w Hundsruiken, w rożnych mieyscach, iako to: Głowna kwatera generała Marceau, w Kirgberg, w Altenzimmern ſtali Francuzi, dokąd Auſtryacy podiazdy swe rozciągali. W Zohnenwald, tudzież w Mondzingen, Dhaun i Kirn znaydowało ſię rowne korpus Francuzkie, gdzie wiele szańcow sypali.

Właśnie wtym momencie odbieramy wiadomość iż graff de Wartensleben poraził przednią ſtraż woyſka Francuzkiego, odebrał mu kilka armat i że generał Jourdan cofnął ſię aż za Mozellę. Potwierdzenia wreście to wszyſtko potrzebuie.

z Alzey d. 2. Grud.

Bitwa przed wczorayszą, żywa i krwawa była. Francuzi komenderowani przez Jourdana uſiłowali przeprawić ſię przez Nahe i opanować razem Bingen i Kreuznach: iakoż przedarli ſię bliſko aż do oſtatniego miaſta, lecz nakoniec ich woyſka Cesarſkie odparły.

z Lipſtadt d. 3. Grud.

Położenie Francuzow w Düſſeldorfie ieſt iedno z nayogromnieyszych. Siły ich począwszy od tego miaſta aż do Sieg wynoszą teraz aż do 60000. ludzi; co moment świższe odbieraią poſiłki.

z Hagi d. 1. Grudnia.

Stany generalne uchwaliły wyſłać wice-admirała Braak do Indyi zachodniey, a kapitana Lucas do Przylądku dobrey nadziei dla uwolnienia tamecznych gubernatorow i konsyliarzy od przysięgi obowiężuiącey ich do wierności Xięciu Stathuderowi, i do odebrania od nich nowego poprzysiężenia na wierność Rzeczypospolitey.

Wiele osob ktore przyłożyły się do zburzeń oſtatnio zaszłych ukarane zoſtały w tych dniach przez chłoſtanie rozgami, i więzieniem &c.

Na dniu 24. kuter Francuzki la Vengeance zawinął do portu Helvoeſtluys, w czasie swego krązeuia pomorzu schwytał 20. okrętow Angielſkich.

Liczba wszyſtkich mieszkancow w prowincyi Over-Issel podług oſtatniego popisu wynosi do 134340. dusz. Odprawiono tu rożne uroczyſtości zprzyczyny zapadłego na dniu 25. dekretu względnie zwołania konwencyi narodowey; towarzyſtwo patryotyczne czyli klub obywateli i adminiſtracya centralna klubow naybardziey się popisały.

Klub przyacioł wolności w Amszerdamie z rozkazu rządu zoſtał zamknięty, a obywatela Lenersan nayczynnieyszego w nim członka osadzono w areszcie.

z Paryża, d. 27. Liſtop.

Ciało Prawodawcze

Rada Pięciuset.

Po dzieſięciodniowym naradzeniu ſię nakoniec zakonczyła Rada tayną swą deputacyą.

Na Sessyi dnia 24. i 25. Na wniosek reprezentanta Czassoux względem nowego planu ſkarbu uchwaliła Rada to co naſtępuie:

1) Na dniu 30. Nivose (d. 20. Stycznia 1796) wszyſtkie Narzędzia ſłużące do robienia aſſygnatow publicznie ſkruszone zoſtaną.

2) Summa ogolna tak tych co do przeznaczonego przeciągu wybite będą, iako i co teraz w biegu zoſtaią, niebędzie mogła przechodzić liczby 30. tyſięcy millionow.

3) Podług ceny roku 1790 z maſſy dobr Narodowych część wyrownywaiąca 1000 millionow zachowaną będzie na nadgrody obiecane dla obrońcow oyczyzny.

4) Maią karty hypoteczne na 1000 millionow po 3 od ſta być wygotowane.

5) Aſſygnaty, zamienione za rzeczone karty, w przytomności obywateli oneż zamieniaiących, spalone będą.

6) Wartość aſſygnatow w intereſſach handlowych ma przez kommiſſarzy Direktoriatu wykonawczego podług kursu złota i srebra w miaſtach handlowych Francuſkich być oznaczona.

9) Bieg ten aſſygnatow co 14. dni przez dziennik Prawa winien być ogłoszony.

8) Karty Hypoteczne niepowinny, nizey 300 liwrow, podług kursu pieniędzy, w roku 1790 i nie wyzey 1000 liwrow wynosić. Kazden obywatel moze ich tyle wziąść, ile zechce.

9) Aſſygnaty powinny na zamianę za karty hypoteczne, w 30 części swey iſtotney wartości, w wszyſtkich na ten koniec uſtanowić mianych, po departamentach, Pisarniach być przyięte.

10) Rzeczone karty hypoteczne niemogą być w wyzszey cenie pieniężney wymuszane, tylko tak, iak wszyſtkie inne rzeczy handlowe negocyować ſię zwykły.

11) Termin roczny ſłuzyć im ma. Własciciele onychze mogą dobra, na ktore w kartach tych hypoteka zapisaną będzie, z pod własności Narodu w poſſeſſyą swoią obiąć.

12) Zwyczayne wydatki w czwartym roku rzeczypospolitey uspokaiane być maią z zwyczaynych dochodow i na ten koniec, podatki, cła, ſtemple, i należytości rządowe, bądz w gotowych pieniędzach, bądź w aſſygnatach podług kursu opłacane będą.

13) Pensye i opłaty w tym roku rzeczypospolitey maią bądź w gotowych pieniądzach, lub w assygnatach podług kursu, w proporcyą 30. do 1 (więc za dochod 100 liwrow, 3000 liwrow) opłaty zaś w 4. roku w proporcyą 10, do 1. (więc za dochod 100 liwrow, 1000 liwrow) być uiszczane.

Potrzebę tego oſtatniego artykułu dowodził Crassoux czyniący rapport, ztąd; iż poniewaz dochody 4. roku zalezą iedynie od podatkow 3. roku, ktore ani w gotowych pieniędzach, ani w aſſygnatach podług kursu, opłaconemi nie były, pensyonaryusze więc i opłatnicy wymagać niemogą, podług kursu 30 za 1 odbierać. — Reszta artykułow do dalszego Roztrząsania odłożoną zoſtała.

Rada Starszyzny.

Na Sessyi d. 24. — Tronchet, ieden z obrońcow Ludwika XVI. obrany zoſtał Prezydentem Rady.

Direktorium Wykonawcze.

Na dniu 23. donioſło obydwom radom, iż ratyfikacya zawartego Traktatu pokoiu z Landgrafem de Hessen-Cassel, na dniu 7. Liſtopada w Bazel zamienioną zoſtała.

Directorium wygląda z upragnieniem depeszow z Konſtantinopola, ktore ściągaią ſię do przyszłego zawarcia Traktatu obronnego, i odpornego z Portą.

Rozchodzi ſię tu bardzo głosno wieść, iż generał Pichegru złożonym zoſtał z Wodztwa swego, i że generał Kleber na mieysce iego naſtąpił. Oſtatni był niegdyś w ſłużbie Auſtryackiey; i żaſłuzył ſię był dobrze rzeczypospolitey przy obleżeniu Maſtrychtu. — Odmiana ta miała ſtać ſię na naleganie Merlina de Thionville.

Sławny ow Duhem bywszy deputowany konwencyi, co iako ieden z naygorliwszych jakobinow długi czaś w zamku w Hamm osadzony siedział w areszcie, wyżnaczony zoſtał naywyzszym lekarzem woyſka Sambry i Mozy.

Cambon ex-deputowany konwencyi, obrany ieſt na urząd municypalny w Montpeiller.

Zapewniaią, iż Barrere znayduie się w Paryżu, i zaczyna się iuż ukazywać.

Dawni jakobini znow odbywaią swe schadzki w pobliżu Pantheonu, i ſtaraią ſię łączyć do siebie towarzyſtwa po departamentach będące: — Podchlebiaią sobie, iż na nowo przeszłe znaczenie odzyſkaią; dla większego wpływu ożywienia, naygorliwsi z nich ubiegaią ſię do Urzędow publicznych w roznych mieyscach: — Z wielu naſtąpionych iuż wyborow ukażuie się, iz Lud ma w nich zaufanie: — Rewolucya Francuſka wszakże nieſtanęła ieszcze na tym punkcie, ażeby smiało powiedzieć można, że iuż wszyſtko ſkończono, co do zupełnego porządku, i spokoyności nalezy.

Ogrod w Thuilleries, co od dnia 5. Pazdź. zamkniętym był, znow otworzono; wolno kazdemu doń wchodzić.

Drogość nieuſtaie: Wczoray funt chleba kosztował 64 liwry. Widoki publiczne iednakze bardziey niż kiedy bywaią teraz napełnione. — „Cierpliwość ludu, mowi tuteysze pismo, tak ieſt wielka, iak nieszczescia, co nas cisną. Cierpią; smieią ſię. — Zrana wzdychaią nad nędzą publiczną, wieczor kończy ſię na spiewaniu, i uciechach.“

Znayduie ſię tutay wielu obcych negocyantow, ktorzy oswiadczyli ſię Rządowi naszemu chcieć dać znaczne summy w gotowych pieniędzach, za ktore zyczą sobie kleynoty, i drogie kamienie nabyć.

z Londynu d. 24. Liſtop.

Huk armat ogłosił nam ważną nadto wiadomość, iż *Przylądek dobrey Nadziei* doſtał ſię w rece Anglikow. Na dniu 16. Września poddał ſię

przez kapitulacyą. — Generał Major Craig, generał Clarke, i Vice-Admirał Elphingstone przesłali do sekretarza stanu Dundasa urzędowe o tym rapporta przez kapitana fregaty Orpheus, ktore publiczności w gazecie nadworney dziś oznaymione zostały. —

Artykuły kapitulacyi są następuiące:

Art. 1. Po podpisaniu kapitulacyi, forteca i miasto części iedney woysk JK. Mci tegoż dnia o godzinie 11. poddane zostaną.

Art. 2. Osada wyciągnie z honorami woyskowemi, złoży broń, i dostanie się w niewolę: officerowie zatrzymaią swe szpady.

Art. 3. Officerowie, ktorzyby z Wyspy oddalić się chcieli, otrzymaią pozwolenie, skoro pod słowem honoru przyrzeką nie służyć w czasie teraźnieyszey woyny naprzeciw W. Brytanii; ani niebędzie im żadna przeszkoda czyniona, gdy o własnym koszcie na okrętach neutralnych do siedlisk swych powrocić zechcą: iednakże aż do odiazdu swego na słowo honoru w stolicy zostaną w niewoli.

Art. 4. Będzie wolno officierom, gdyby życzyli sobie, pozostać się tutay bez przyięcia służby.

Art. 5. Wszystka własność, co do kompanii Hollenderskiey wschodniey Indyi należy, ma być całkowicie wydana z potrzebnemi doń inwentarzami przeznaczonym do tego officerom Angielskim złożyć mianemi: Wszelka zaś prywatna własność, Cywilnym, okrętowym, lub woyskowym urzędnikom kompanii, lub obywatelom i mieszkańcom, kosciołom, domom sierocym i innym publicznym funduszom służąca, nietknięta i nienaruszona zostanie.

Art. 6. Urzędnicy kompanii, co zadney iuz płaoty od kompanii nieodbieraią, lub w usłudze obywatelskiey zostaią, mogą pozostać się w mieyscu, ieżeli zechcą.

Art. 7. Obywatele osadnicy będą mieli zachowane dla siebie przywileja, ktorych teraź używaią. Wyznanie czci trwać ma nienaruszenie.

Art. 8. Dla niesciągnienia ostatniego upadku na mieszkańcow zachowa JK. Mość pieniądze papierowe w swey wartości.

Art. 9. Niebędą zadne nowe podatki wprowadzone lecz przez wzgląd podupadłego stanu osady tey, teraźnieysze, ile możności ulżone zostaną.

Art. 10. Kommissarz, ktoren iako Gubernator teraź dostaie się w niewolą, za wydaniem wszystkiego, co do kompanii należy, otrzyma wolność, na słowo honoru ztąd wyiechać i będzie mogł, ieżlizechce, na neutralnym okręcie oddalić się.

Art. 11. Wolno mu także będzie, wszystek swoy prywatny maiątek z sobą zabrać, lub na pieniądze zamienić, a to za zapewnieniem pod słowem honoru, iż takowy w rzeczy samey iego iest własnością.

Art. 12. Nadto wolno mu będzie, po wydaniu wiernym wszystkich papierow, planow &c. do rządu tego należących wszystkie papiery sobie służące, i ktore za notrzebne do usprawiedliwienia się z swych czynności w czasie administracyi uzna, przy sobie zatrzymać.

Art. 13. Nikt, ani z urzędnikow kompanij, maytkow, zołnierzy, obywateli, ani inni co do osady nalezą, niebędą do służby JK. Mości przymuszani, i niemogą inaczey iak tylko dobrowolnie doń być przyięci.

Przydatkowy Artykuł.

Ponieważ przełozono nam zostało, ze naywieksze osłabienie w osadzie, a prawie ostatni upadek oneyże nastąpiłby, gdy roschodzące się w niey pieniądze papierowe niemiały dla siebie dostatecznego bespieczeństwa, iakie tylko artykułowi 8 skutek przynieść moze, dozwolamy więc, aby ziemie, i domy będące własnością kompanij Hollenderskiey wschodniey Indyi, nadal służyły dla bespieczeństwa tey części monety, co na maiątku prywatnych osob, ktorym pożyczoną została, za hypothekowaną nieiest. Iednakże to niema być z szkodą rządu Angielskiego, ktoren zachowuie sobie uzywanie tych domow &c. na publiczne potrzeby. Wreście przełożemy rządowi JK. Mości nieskończoną wazność tey rzeczy dla przyszłego dobra osady, aby raczył wziąść ią na uwagę, dla wydania takich urządzeń, ktoreby do dalszego zabespieczenia pieniędzy papierowych, ile potrzeba będzie, lub do ostatecznego porachowania onychze, ile mozności, naylepiey służyć mogły.

List Vice-Admirała Elphingstone do sekretarza stanu P. Dundas, i do admiralności pisany brzmi w następuiącey osnowie: —

Opanowanie Przylądku Dobrey Nadziei iest nayważnieyszą zdobyczą, iakąśmy w całey tey woynie odnieśli. Przez to stalismy się panami handlu Indyi Wschodniey, gdyż płynące do Indyi Wschodniey okręta, wszystkie prawie są przymuszone w tak dalekiey swey przeprawie, do rzeczonego Przylądku w Afryce przybiiać, dla opatrzenia się w świeżą żywność &c. Cło, ktore

Hollendrzy, osadziwszy się nań od roku 1650. od wszystkich tam zawiiaiących okrętow wybierali, bardzo znaczne było. Jedno tylko na nim stołeczne iest miasto, gdzie rada wyższa kompanii Hollenderskiey, i inne władze rządowe, siedlisko swe miały. Miasto samo przez się małe iest; wzdłuż zawiera 3000. krokow, i toż samo wszerz; w obwodzie zaś onegoż mieści się wielka moc blisko siebie leżących domow pięknych, dworkow, i ogrodow. — Miasto leży pomiędzy obłęgiem morskim i ową wielką gorą stołową (Montagne de la Table) ktore rozległością swą wkoło ogradza. — Twierdza, czyli forteczka stoi na kilkaset krokow od miasta ku połnocy; z obuch stron założone są mocne batterye. — Wszystkie te obronne mieysca, bez wielkiego krwi wylewu, dostały się w ręce Anglikow. —

Czynności Parlamentu.

P. Honrywood, reprezentant miasta Rochester, złożył w ostatni piątek na stole Memoryał tegoż miasta na przeciw obydwom w parlamencie toczącym się Billom. Popierał prozbę upominaiąc o szkodliwych skutkach, iakie Bille te za sobą w Anglii pociągną.

Generał Mocleod wniosł, ażeby lista wszystkich korpusow całego woyska W. Brytanii, to iest 13. rożnych gatunkow, regularnego woyska, Milicyi obywatelskiey, posiłkow ludu, emigrantow, iako też sztabs-officerow pod kommendą graffa Moira, Xcia Artois, Xcia Condé, i innych cudzoziemskich officerow, wraz z kondytyami, pod iakiemi na żołd Angielski ich przyięto, złożoną została włącznie aż do ostatniego Sierpnia, dla przeświadczenia się co to wszystko kosztuie, co woyska te dobrego uczyniły, iak zbierane były, i co po nich napotym spodziewać się można. — Naprożno P. Windham sekretarz woienny opierał się temu, i uciekał się do zwykłego pretextu, iż wyiawienie publiczne stanu woyska szkodliwym iest w tey mierze, i że na nieszczęście moc lub siła i zamiary nasze nieprzyiacielowi odkrytemiby zostały; większość odezwała się za stroną pierwszego; i przyięto wniosek.

Przymuszony tym sposobem sekretarz woienny złożył w deputacyi posiłkowey, porachunek całego woyska. — Z wszystkim licząc, gwardye i garnizony, brygardę Irlandzką, milicyą; po Koloniach, i Plantazach, woyska w wschodniey Indyi, ktore kompania na swoim żołdzie utrzymuie, piechotę, i kawaleryą; ogoł wynosi do 206501. ludzi; oświadczył, iż w roku teraźnieyszym mniey iest woyska liczbą 25369. niżeli w zeszłym roku, przez co wydatek w summie 817091. funt. szterl. oszczędził się: nareście wniosł, iż na przyszły rok, 49219. ludzi na żołdzie utrzymywane bydź maią. — Generał Tarleton czynił mocne zarzuty o niepotrzebne strwonienie pieniędzy publicznych na tak zbyt liczne woysko: Przedtym million byłby się zdawał za wiele na takowe potrzeby, teraz zaś summa przyrosła do 11. millionow: Szczegolniey, twierdził, iż pieniądze na kawaleryą, prawie iak gdyby na prożno wyłożone zostały. — „Przypatrzmy się wkoło, cośmy strasznemi temi wydatkami dokazali!" — Generał Mocleod, i inni oskarzali ministra iż iedynie na to tak liczną kawaleryą utrzymuie, ktora blisko million kosztuie, ażeby lud pod pozorem obawy mniemanego buntu do podległości przyniewolił. — P. Windham nalegał, iż kawalerya ta do obrony naprzeciw zewnętrznym, i wewnętrznym nieprzyiaciołom koniecznie iest potrzebną.

Spory względem Konwencyinego Billu na dniu 23. Listopada.

W izbie niższey złożono mnostwo prozb na piśmie na przeciw Billom Lorda Grenville, i P. Pitt; uskarzaią się w nich obywatele, iż śrzodki takowe iedność pomiędzy ludem i rządem niszczą. — Tysiączne na nich były podpisy z miast rożnych. — Przeciwnie także niezbywało na supplikach z drugiey strony, ktore ministrowie wystarali, w chęci utrzymania rzeczonych Billow. — Pomiędzy wszystkiemi prozba towarzystwa korrespondencyinego Londyńskiego naywaźnieyszą była, i naywiększego sporu stała się przedmiotem. — Podpisanych na niey było osob 101013. — Pan Sturt podaiąc onęż miał długą mowę. — „Wiem dobrze, rzekł, że towarzystwo to posądzonym iest o buntownictwo; lecz przekonać się może publiczność, że przesąd i potwarz przyłożyły się tylko do znieważenia onegoż. — Zarzucano, iż obywatel Lée (ktoren trzyma xięgarnią pod tytułem — Droga Wolności —) ktoren wydrukować miał pismo ręczne zalecaiąc w nim zabicie Krola, Drukarzem i wspoł sprzysięzcą tegoż towarzystwa iest; lecz zapewnić mogę izbę, iż człowiek ten wcale doń nienależy, lecz owszem podwarazy zeń wyrzuconym został. Na zgroma-

dzeniu, przed pałacem Kopenhaſkim, odbytym nikt z tych burzycieli zaboyczych nieznaydował ſię przytomny, (tu powſtał śmiech na ławie miniſtrowſkiey.) "Niechay ſię śmieią, zawołał Pan Sturt, lecz przekonaią ſię zapewno, iż pomimo naukę Muftego, podług ktorey lud, ślepo tylko poſłusznym bydź winien prawom, ludzie ci iednakże myśleć umieią, i sami rzekną, że co więcey ieszcze z prawami czynić mogą: Nieieſtem członkiem tego towarzyſtwa; lecz nieprzeſtaię bydź przyiacielem reformy parlamentu. Jeżeli ta nienaſtąpi, pewno rewolucya wyniknie, a ta lepsze przynieſie dla narodu pożytki, niżeli na próżno ſtrwonione pieniądze, ktore na pensye dla niecnotnikow ſłużą, tym czasem gdy żołnierz leiący krew za oyczyznę, 10. funt. szter.) tylko w nadgrodę odbiera, i chleba żebrać muſi" — Wspomniał daley o piśmie wydanym przez Pana Reeves pod tytułem — Uwaga nad rządami — Zarzucał; że to pismo naysromotnieyszym ieſt paszkwilem na narod; że znalazło approbacyą miniſtrow; zapytał ſię więc miniſtrow żądaiąc po nich nadewszyſtko oświadczenia, czyli zechcą pociągnąć autora do ukarania, lub nie? —

Powſtał bardzo wielki i żywy spor w tey mierze. — P. Erskine zawołał: „Niemożemy wprzod do żadney czynności przyſtąpić, dopoki uroczyście nieogłoſiemy, iż my, iako izba nizsza, iſtotną część Prawodactwa ſkładamy.“ Noc prawie cała zeszła nad roztrząsaniem konſtytucyi Angielſkiey. — Z mow niektorych członkow oppozycyinych wnoſić można była, iakoby iedney z ſławnym Tomaszem Paine myśli byli, iż Anglia żadney ieszcze konſtytucyi niema. — P. Fox oświadczył, iż sam dawniey szacował sobie autora tego z iego Dowcipu. Lecz czas ieſt, rzekł głosem gorliwym, wyznać wolno, i oświadczyć Narodowi przed całą Europą, iż Prawidła despotyczne na ziemi Angielſkiey mieysca mieć niemogą; czas ieſt wyprowadzić z błędu, oddalić prozny poſtrach, i uwolnić Narod z pod zarzutu rokoszy.“ — Na przekonanie przeczytał sekretarz pismo całe wzwyż wspomnione, i sami miniſtrowie muſieli przyznać, iż wyraznym ieſt paszkwilem; na wniosek ich iednakże, odłożono rzecz całą aż do przyszłego czwartku.

Spory względem Billu konwencyinego daleko żywsze były. — P. Fox wniosł w sposob nayuroczeſtszy o odłożenie onegoż do przyszłey srzody, twierdząc, iż natenczas okaże ſię, że lud po całym Panſtwie naprzeciw temu powſtaie; zakończył temi ſłowy: — Można w prawdzie truciznie przydać smak ſłodszy; lecz nieprzeto mniey ieſt szkodliwą. — Narod niemoże nawet dzień ieden dłużey cierpieć, iezeli opor cozkolwiek dokazać może.“ — P. Pitt wpadł w zapał: — „Słowa te poprzednio mowiącego, zawołał, są przeſtępſtwem publicznym. — Zamiaſt przyczyn, ucieka ſię do miecza; lecz kiedy mowca i iego ſtronnicy spuszczaią ſię na większą część parlamentu i ludu, zabaczemy, czyli maią dosyć ſiły, oprzeć ſię. — P. Fox wynurzył rzecz iaśniey. Iż gdyby większość zepsuta i przekupiona izby nizszey Bill ten utrzymała, natenczas nie moralność, lecz sama roſtropność nakazywałaby udać ſię do oporu naprzeciw przemocy. — P. Windham zarzucał Panu Fox, iż wiele zakłada sobie w przewadze ſiły ludu; lecz i w tym przypadku, dodał, przedſięwzięli miniſtrowie, wyzszego nad przepis sam Prawa uſiłowania użyć (to exerta Vigor beyand the Law) — (Na to zewsząd powſtały głosy: — „Słuchayciez, ſłuchaycie, zakonnotuyciez sobie ſłowa iego!“) — Miniſtrowie, mowił daley P. Windham, będą w ſtanie, każden związek naprzeciw sobie gwałtem odeprzeć.“ — Takie oświadczenia, odpowiedział P. Scheridan, niezapomni, ani przebaczy lud Angielſki. — Mamy tu teraz w oczach naszych Angielſkiego Robespierra. (Głos na ławce miniſtrow ſłyszyciez, ſłyszyciez!“) — Tak ieſt, powie P. Scheridan, takim ieſt miniſter, co bez otaczaiącey ſiebie ſtrazy niesmiał odwiedzić Lorda Majora. — Wrescie uchwalono, iż izba dnia 25. Mieſiąca w deputacyą tayną uformuie ſię dla roztrząsania tego Billu. — Seſſya solwowaną zoſtała o 3 godzinie zrana.

Odbywa Bille zaſtanawiaią teraz iedynie uwagę całey powszechności. Wszędzie o nich tylko rozmawia lud; oczewiście opor wielki widać, gdyż Angielczyk wolałby raczey naycięższe znoſić Nakłady, anizeli, aby mu wolność myślenia, i mowienia sciesnioną, a tym bardziey odiętą była. — W Londynie, Weſtminſter, Middlesex, Sutry, Rocheſter, Canterburg, Rending, Briſtol, i w wielu innych miaſtach ułożono Noty naprzeciw temu; dziś wszyscy kaffetyerowie, Piwowarowie, Traktyerowie &c. podobną naprzeciw rzeczonym Billom podpisali Notę, gdyż lękaią ſię, aby niezoſtali zupełnie pozbawieni sposobu do życia, gdyby na potym żadne kluby nieodbywały ſię, na ktorych radząc o politycznych rzeczach, należycie kielichy spijano. Podobno iuż większa po-

łowe miast w panstwie ogłosiła się przeciw Billom. Zołnierze w kazdey okolicy miasta gotowi są na pierwsze skinienie. — Dosyć iuż utrapiona ludzkość patrzeć będzie zapewne nieszczęsliwie na leiącą się krew obywateli! —

z Londynu d. 27. Listop.

Czynnosci Parlamentowe.

W wtorek to iest dnia 24. przystąpiono do przeliczenia imion wszystkich wspołczlonkow izby niższey. — Nacisk w galeryach był tak wielki iż wielom z nich ustąpić każano. — P. Erskine złożył supplikę podpisaną przez kupcow bankierow i mieszkancow miasta Londynu naprzeciwko obydwom Billom: oprocz tego złożono innych wiele z roznych mieysc. Partya Ministrow utrzymywała, iż wszyscy znaczui i osiadli mieszkance państwa stronę Ministrow pochwalaią, i że sami tylko prosci i ubodzy ludzie przeciwnemi supplikami izbę zatrudniaią. P. Fox zaprzeczył temu wyraźnie: — „Oczy moie, rzekł, niemogły mnie na zgromadzeniu w Westminster omamiać gdzie po między tylu tysiącami Ludu piąta nawet część przeciwko Bilowi nieodezwała zię; na zgromadzeniach zaś w hrabstwach Surry, Midlesex, sami Xiążeta Lordowie i inni maiętni, dobr właściciele, przytomni zdanie swe przeciwne tym Billom ogłosili.“ — P. Pitt oskarzał swoich przeciwnikow iż zawczesnie naprzeciw tym tak potrzebnym Billom złe rożumienie i potwarz rozsiali: lecz spodziewa się, iż Bill trafi do upodobania wszystkich gdy lepiey zostanowią się nad nim. P. Scheridan ukazał swoie ukontentowanie iż Ministrowie powoli od swoich zamiarow odstępować zdawaią się, i podał razem prozbę na przeciwko Billom podpisaną przez 15,000. ludzi. P. Grey i Erskine protestowali się naprzeciw Bilom i zewsząd ruszono się z mieyść do podania supplik podobnych, z rożnych Hrabstw, miast i mieyść: w supplice iedney z Rohester wyrażono iż Lud pospolity miasta tego, z nienawiści ku biskupowi mieysca tamecznego zprzyczyny z dan iego w Parlamencie, wytkaną figurę osobę iego reprezentuiącą na osle oprowadzał i wrescie onęż spalił. Izba przystąpiła znowu do rozstrąsania Billu przyczym P. Curwen gorliwą miał mowę i odłożenia tak ważneyreczy domagał się. P. Whitébriad obwiniał Ministrow iż przez Bile te Maiestat Ludu obalić i na tronie despotyzm wzieść zamyślaią. P. Addington mowił za Bilem zapewniaiąc, iż czarny spisek w układzie istnie na zniszczenie konstytucyi. P. Lambton sądził przeciwnie iż Ministrowie przez swoie surowość od roku 1791 więcey przyłosyłi się do rozszerzenia prawideł jakobinskich niżeli wszyscy pismiennicy, wczym prawdzi się zdanie Woltera, iż inkwizycya więcey stronnikow religii Kalwinskiey przymnozyła, niżeli pisma samego Kalwina. Nakoniec wniosek iego. większoscią głosow 269. przeciw 70. odrzuconym został, iednakże rozstrząsanie dla poznego czasu aż do iutra odłożono. Wczoray zaszły znow spory naprzeciw pismu P. Reves. Ieden z Ministrow P. Windham utrzymywał, iż pismo to nie złego w sobie niezawiera; lecz P. Pitt sam ie przyźnał bydź paszkwilem: w rescie odezwał się sam P. Reves wyźnaiąc: iż niewinnie uczyniono mu ten zarzut, gdyż bynaymniey autorem tego dzieła nieiest: izba nakoniec uchwaliła, złozyć deputacyą dla wysledzenia autora.

z Genuy d. 13. Listop.

W nocy z dnia 10. na 11. część pewna ochotnikow Francuzkich wysiadła niespodzianie na brzeg blisko Voltri. Zaaresztowawszy kommissarzy Cesarskich, i kilku Austryakow, co straż trzymali przy magazynach, zabrali summę wyżey 300. tysięcy liwrow, ktora z składu w Voltri zawiezioną bydź miała do woyska; pobrali nadto wszystkę żywność, odzież &c. co tylko znaydowało się w magazynach; i popłynęli z tym wszystkim nazad na statkach z ktorych byli wylądowali. — Udali się potym do St. Pierre d' Arena, i złupili magazyn solny należący do Krola Sardyńskiego.

Liczba tych Francuzow, do ktorych przyłączyło się wiele Genuenczykow włoczęgow, nieiest znaczna; składa się tylko z iedney fregaty, co w naszym porcie znayduie się, i dwoch statkow Korsarskich. Wodzem ich iest baron de Tauferer, zbieg z służby Cesarskiey, a teraz kommendant batallionu Francuzkiego; udali się teraz pomiędzy Wąwozy Gor w Voltri dla zabierania dowozow rożnych, ktore lądem dla woyska Cesarskiego idą.

Publicandum. Zapobiegaiąc ile możności szkodom wszelkim ogniowym, rozrządzenie następuiące czyni się, iż od 1. Czerwca 1796. począwszy, każdemu z tuteyszych trzech maystrow Kominiarzy własny cyrkuł w mieście tuteyszym i na przedmieściach, nadanym zostanie, gdzie każdy

o należyte wyznaczenie kominow ſtarać ſię i odpowiedzieć powinien. Oczym wszyſtkich obywateli uwiadomia ſię, ażeby ſię potem do swego cyrkułu Kominiarza udawali o ktorym w magiſtracie dowiedzieć ſię można. w Poznaniu d. 27. Novembra 1795.

JK. Mci Miaſta Poznania Magiſtrat.

Obwieszczenie. Ponieważ na dniu wczorayszym tak smutny przypadek ſię wydarzył, iż pies wściekły, nie tylko wielu mieszkańcow opadłszy, lecz nadto zapewnić ſię niemożna, żeby od tegoż więcey innych psow ukąszonemi nie zdſtało, zaleca ſię przeto Dyrekcyi Policyiney, uczynić takowe urządzenie; aby żaden z mieszkańcow, bez rożnicy, psow maiący, tymczasowo onych z domu nie wypuszczał i mimo tego, wszyſtkie psy tułaiące ſię po mieście chwytane i zabiiane były. Co ſię dla uwiadomienia i przeſtrogi, każdego podaie. Dan w Poznaniu dnia 14. Grudnia roku 1795.

JK. Mci Rządow, i Woyſkowa Kamera w Pruſſach-Południowych.

Obwieszczenie. Jako uſtanowionemu opiekunowi małoletnych dzieci zmarłego kryminalnego sędziego Rumpa zoſtały mi od prześwietnego naywyższego Collegio Popillorum wszyſtkie ponim pozoſtałe acta manualne, dokumenta, i papiery ktore nieboszczykowi przez iego mandantow były powierzone, do dalszego rozporządzenia oddane, otym więc publiczność obwieszczaiąc wzywam każdego ktory podobne papiery pomienionemu zmarłemu oycu moich pupillow powierzył i do tych czas ieszcze napowrot nieodebrał, aby w wyznaczonych przezemnie godzinach po południu od 2. aż do 4. według upodobania swego do mnie przybyć raczył, i po legitymacyi swoiey wydania iemu należących papierow za poprzedniczym pokwitowaniem był pewnym. w Poznaniu dnia 6. Grudnia roku 2795.

Gebhard, Sędzia Kryminalny JK. Mci mieszkaiący w rynku pod Nro. 56.

Publiczny areszt. Ponieważ w regencyi krolewſkiey na maiątku tuteyszego Winiarza Anaſtazego Konſtantego Grabowſkiego konkurs rospoczętym, i areszt publiczny załozonym zoſtał, czyni ſię więc o tym publicznie wiadomo, i wszyſtkim, i kazdemu z osobna ktoby od rzeczonego pryncypalnego dłuznika cokolwiek w pieniędzach, rzeczach, lub w papierach miał u ſiebie, lub ktoby iemuż co dłuznym był, przykazuie ſię, aby niewazył ſię temuż Anaſtazemu Konſtantemu Grabowſkiemu nic wydawać, ani płacić; lecz owszem kazden winien nadewszyſtko wiernie o tym regencyi krolewſkiey donieść, i znayduiace ſię w swych ręku pieniądze, rzeczy, i papiery, z zachowaniem iednakże praw swoich do nich sobie ſluzących, co depozytu sądowego złozyć. W przypadku sprzeciwienia ſię ninieyszemu urządzeniu, gdyby nieżważaiąc nan wspomnionemu pryncypalnemu dłużnikowi cokolwiek zapłacone, lub wydane zoſtało, takowe za zadne uznane, i dla dobra maſſy przyłączone zoſtanie: oſtrzegaią ſię także poſiadaiący takowe pieniędze i rzeczy, iż gdyby o nich przemilczeli, lub u ſiebie zatrzymali, wszyſtko doń roscić mogące prawo, i zaſtawy swe utracą. Wszyscy więc, ktorym na tym zależy, posłusznie według tego zachować się powinni.

Dan w Piotrkowie, d. 9. Liſtop. 1795.

Krolewſka Pruſs-Południowych Regencya Piotrkowſka.

Drukował Deker i Kompania w Poznaniu.